

Процедурно програмиране - указатели, масиви, рекурсия

Указатели и указателна аритметика

Тип указател

- Интегрален нечислов тип
- Параметризиран тип: ако **T** е тип данни, то **T*** е тип “указател към елемент от тип **T**”
- Физическо представяне: цяло число, указващо адреса на указваната **lvalue** в паметта
- Стойностите от тип “указател” са с размера на машинната дума
 - 32 бита (4 байта) за 32-битови процесорни архитектури
 - 64 бита (8 байта) за 64-битови процесорни архитектури

Указателят е обект, който съдържа като своя стойност адрес в паметта - адресът на началото на стойността, която сочи, а типът носи информация за размера на съхраняваната стойност.

Операции с указатели

- **рефериране**(`&lvalue`) - вземаме адреса
- **дерефериране** (`*указател`) - достъп до соченото от указателя
- сравнение (`==` , `!=` , `<` , `>` , `<=` , `>=`)
- **указателна аритметика** (`+` , `-` , `+=` , `-=` , `++` , `--`)
- извеждане - оператор `<<`
- *няма въвеждане*

`<тип>* <име> (= <стойност>);`

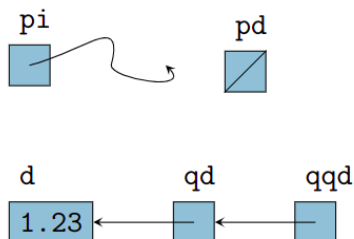
Указателите имат неутрална стойност `nullptr` , референциите нямат.

```
ptr += x // екв. на ptr отместено нядясно с sizeof(T) * x байта
ptr + x
ptr - x
++ptr
--ptr
```

void* ptr указател - не може да се деферерира, нямаме указателна аритметика, може да сочи към променлива от произволен тип

Напр.

```
int* pi;
double* pd = nullptr; // не сочи нищо
double d = 1.23;
double* qd = &d;
double** qqd = &qd;
```


Едномерни и многомерни масиви - индексирание. Сортиране и търсене в едномерен масив - основни алгоритми

Логическо представяне - масивът е съставен тип данни, който представя **крайна редица** от **еднотипови** елементи и позволява **произволен достъп** до всеки негов елемент по индекс.

Физическото представяне на масив е "непрекъснатото" парче от оперативната памет.

<тип> <идентификатор>[размер];

Дефиниране на масив в C++

```
<тип> <идентификатор> [[<константа>]] [= {<израз> {, <израз>}}];
```

Напр.

```
bool b[10];  
double x[3] = {0.5, 1.5, 2.5};  
int a[] = {3 + 2, 2 * 4}; // екв. int a[2] = {5, 8};
```

В C++ има много тясна връзка между указатели и масиви - **името на масив представлява(преобразува се до по-точно) константен указател към първия му елемент.**

 забл. незадължително указател към константа, а указател, който не може да мени стойността си.

Указателната аритметика позволява по дадена отправна точка в паметта(адрес) да реферираме съседни на нея клетки, като за целта трябва да укажем колко клетки напред или назад в паметта искаме да прескочим. Тук изискването за хомогенност на елементите е съществено, защото то задава колко байта да бъдат прескочени.

```
<указател> [+ | -] <цяло_число>  
<цяло_число> + <указател>
```

Индексиране

В C++ индексирането започва от 0.

 забл. Съгласно това, че името на масив `arr` се преобразува до константен указател към първия елемент на масива `arr[0]`, `arr[i]` е еквивалентно на `*(arr + i)`, където `i` е индекс. По този начин можем да получим адрес, който е извън рамките на масива, а дереферирането на такъв указател е с недефинирано поведение.

Ще разгледаме примери за указателна аритметика в реализацията на някои алгоритми за сортиране и търсене.

Многомерни масиви

Масив, чиито елементи...	наричаме
са масиви	многомерен масив
не са масиви	едномерен масив

Масив, чиито елементи...	наричаме
са n-мерни масиви	(n + 1)-мерен масив

Синтаксис

```
<тип> <идентификатор> [[<константа>]][<константа>] [ = { <израз> {, <израз> } } ] ;
// първата размерност може да бъде изпусната, ако е даден инициализиращ списък
```

Напр.

```
double b[5][6] = {0.1, 0.2, 0.3, 0.4};
int c[4][5] = {{1, 2}, {3, 4, 5, 6}, {7, 8, 9}, {10}};
float f[][2][3] = { {{1.2, 2.3, 3.4}, {4.5, 5.6, 6.7}},
                    {{7.8, 8.9, 9.1}, {1.2, 3.4, 3.4}},
                    {{5.6}, {6.7, 7.8}} };
```

Физическо представяне

a											
a[0]						a[1]					
a[0][0]			a[0][1]			a[1][0]			a[1][1]		
a[0][0][0]	a[0][0][1]	a[0][0][2]	a[0][1][0]	a[0][1][1]	a[0][1][2]	a[1][0][0]	a[1][0][1]	a[1][0][2]	a[1][1][0]	a[1][1][1]	a[1][1][2]

Сортиране на едномерен масив - основни алгоритми

Ще разгледаме алгоритмите за сортиране на масив във възходящ ред. Наредбата може да се определя и по друга логика, но е аналогично.

1. Selection Sort(сортиране по метода на пряката селекция)

```

1. void selection_sort(int* arr, int len) {
2.     int best_id = 0;
3.     for(int i = 0; i < len - 1; ++i) {
4.         best_id = i;
5.         for(int j = i + 1; j < len; ++j) {
6.             if(arr[best_id] > arr[j]) {
7.                 best_id = j;
8.             }
9.         }
10.        std::swap(arr[best_id], arr[i]);
11.    }
12.}

```

- Коректността се дължи на инварианта, че след всяко стигане на ред 10, [arr[0], arr[1], arr[2], ..., arr[i]] е префикс на сортирания масив.
- $\Theta(n^2)$ сложност по време, $\Theta(1)$ сложност по памет

2. Bubble Sort(сортиране по метода на мехурчето)

```

1. void bubble_sort(int* arr, int len) {
2.     bool done = false;
3.     for(int i = 0; i < len - 1 && !done; ++i) {
4.         done = true;
5.         for(int j = 0; j < len - i - 1; ++j) {
6.             if(arr[j] > arr[j + 1]) {
7.                 std::swap(arr[j], arr[j + 1]);
8.                 done = false;
9.             }
10.        }
11.        // ако done има стойност true тук, то няма инверсии и масивът е сортиран
12.    }

```

- Коректността се дължи на инварианта, че при всяко достигане на ред 4, [arr[n - i], arr[n - i + 1], ..., arr[n - 1]] е суфикс на сортирания масив.
- $\Theta(n^2)$ сложност по време, $\Theta(1)$ сложност по памет

3. Insertion Sort(сортиране с вмъкване)

```

1. void insert_in_sorted(int* arr, int elem, int len) {
2.     int i = len;
3.     while(i > 0 && arr[i - 1] > elem) {
4.         arr[i] = arr[i - 1];
5.         --i;
6.     }
7.     arr[i] = elem;
8. }
9.
10. void insertion_sort(int* arr, int len) {
11.     for(int i = 1; i < len; ++i) {
12.         insert_in_sorted(arr, arr[i], i);
13.     }
14. }

```

- Коректността се дължи на това, че при всяко достигане на ред 12 е в сила, че $[arr[0], arr[1], arr[2], \dots, arr[i]]$ е сортиран.
- $\Theta(n^2)$ сложност по време, $\Theta(1)$ сложност по памет

4. Merge Sort(сортиране чрез сливане)

```

int* copy(const int* begin, const int* end, int* buffer) {
    while(begin < end) {
        *buffer++ = *begin++;
    }
    return buffer; // return the end
}

int* merge(const int* begin1, const int* end1,
           const int* begin2, const int* end2,
           int* buffer) {

    while(begin1 < end1 && begin2 < end2) {
        *buffer++ = *begin1 < *begin2 ? *begin1++ : *begin2++;
    }
    buffer = copy(begin1, end1, buffer);
    buffer = copy(begin2, end2, buffer);
    return buffer; // връщаме края
}

void merge_sort(int* arr, int len) {
    if(len < 2) {
        return;
    }
    int* mid = arr + len / 2;
    merge_sort(arr, mid - arr);
    merge_sort(mid, arr + len - mid);

    int* buff_beg = new int[len];
    int* buff_end = merge(arr, mid, mid, arr + len, buff_beg);
    copy(buff_beg, buff_end, arr);

    delete[] buff_beg;
}

```

- Коректността се дължи на коректността на рекурсивната декомпозиция
- $\Theta(n * \lg n)$ сложност по време

5. Quick Sort(бързо сортиране)

```

int* lomuto(int* begin, int* end, int pivot) {
    int* read = begin;
    int* write = begin;
    while(read < end) {
        if(*read < pivot) {
            std::swap(*write, *read);
            ++write;
            ++read;
        } else {
            ++read;
        }
    }
    return write; // return partition pointer
}

void quick_sort(int* begin, int* end) {
    if(begin + 1 >= end) {
        return;
    }
    int pivot = *begin;
    int* pivot_pointer = lomuto(begin, end, pivot);
    quick_sort(begin, pivot_pointer + 1);
    quick_sort(pivot_pointer + 1, end);
}

```

- Отново коректността се дължи на рекурсивната декомпозиция
- $O(n * \lg n)$ сложност по време **амортизирано**

7. Binary Search(двоично търсене на елемент в сортиран масив)


```

const int* binary_search(const int* begin, const int* end, const int elem) {
    if(begin == end) {
        return end;
    }

    const int* mid = begin + (end - begin) / 2;
    if(*mid == elem) {
        return mid;
    }
    if(*mid > elem) {
        return binary_search(begin, mid, elem);
    }
    return binary_search(mid + 1, end, elem);
}

```

- Отново коректността се дължи на рекурсивната декомпозиция
- $O(\lg n)$ сложност по време

метод на мехурчето, пряка селекция и вмъкване

Ако масивът не е сортиран, можем да приложим линейна проверка за принадлежност на елемент.

Рекурсия - пряка и косвена рекурсия, линейна и разклонена рекурсия

| За да разбере човек рекурсията, трябва да разбере рекурсията.

деф. Рекурсивна функция наричаме функция, която извиква себе си **пряко** или **косвено**.

деф. Една функция f_1 е косвено рекурсивна, когато съществува редица от извиквания от вида $f_1 \rightarrow f_2 \rightarrow \dots f_{n-1} \rightarrow f_1$

// f извиква друга функция, която извиква f пряко или косвено

деф. Една функция **f_1** е пряко рекурсивна, ако в тялото си се извиква.

Примери са горните реализации на някои от алгоритмите за сортиране - merge_sort и quick_sort , както и алгоритъма за двоично търсене в сортиран масив.

 забл. Всяка програма с цикли може да се напише с рекурсия и обратно.

деф. Една рекурсивна функция f наричаме **линейно рекурсивна**, когато прави единствено рекурсивно извикване в тялото си.

деф. Една рекурсивна функция f наричаме **разклонена**, когато прави повече от едно рекурсивно извикване в тялото си.

Напр.

```
// пример за линейна рекурсия
unsigned int factorial(unsigned int n) {
    if(!n) {
        return 1;
    }
    return n * factorial(n - 1); // може да се оптимизира с tail call
}
```

```
// пример за косвена рекурсия
// забл. такива са и merge и quicksort
unsigned int fibs(unsigned int n) {
    if(n == 0 || n == 1) {
        return n;
    }
    return fibs(n - 1) + fibs(n - 2);
}
```